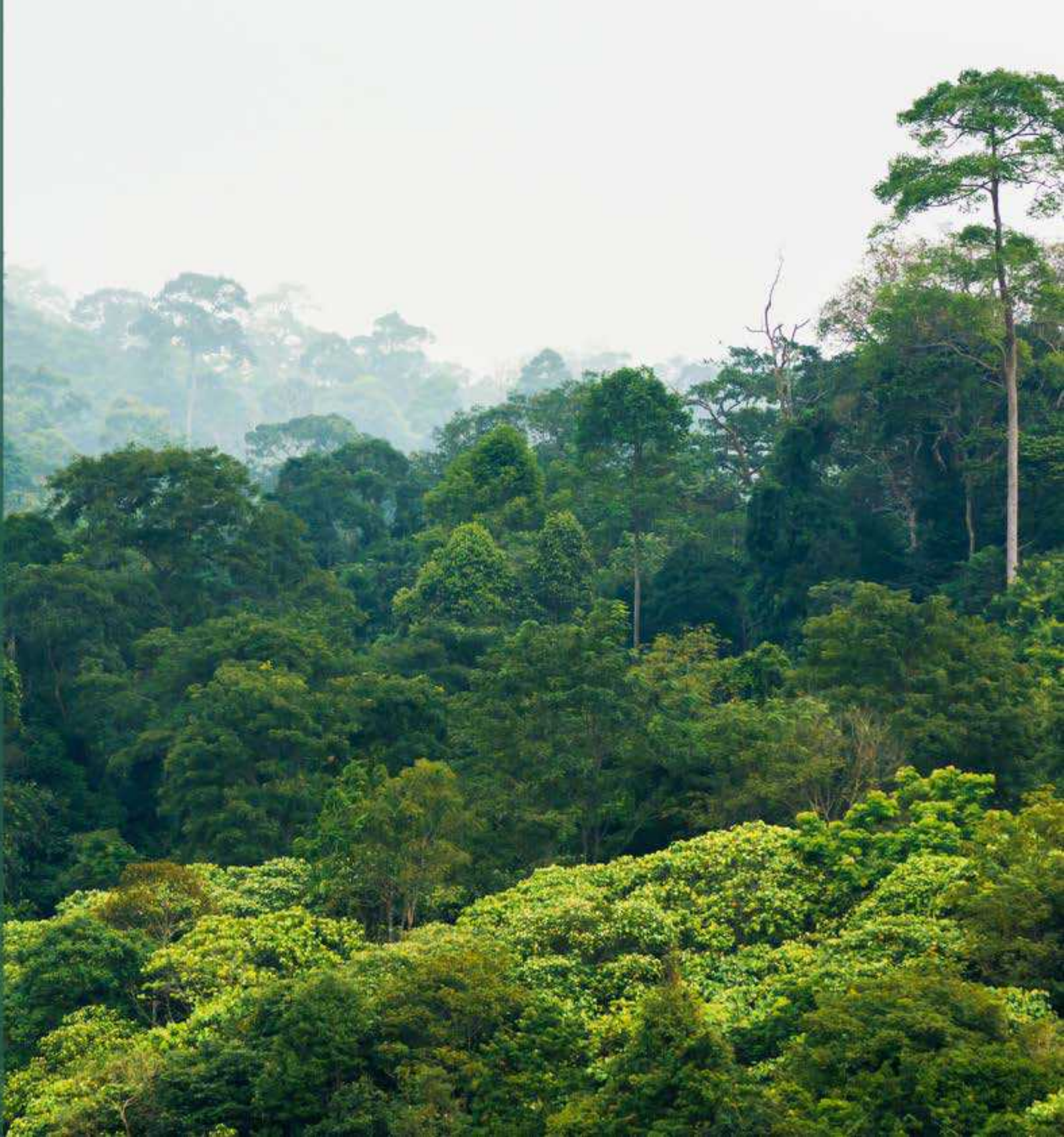

**FORESTS[®]
FOR ALL
FOREVER**

**JAARVERSLAG
FSC[®] NEDERLAND**

2022

Voorwoord

FSC® is bijna 30 jaar geleden opgericht om bossen wereldwijd te beschermen. Wij als FSC Nederland zijn een zelfstandige stichting, die uiteraard inhoudelijk nauw samenwerkt met FSC Internationaal en kantoren in andere landen. De rol van ons als "netwerkpartner" is het vertegenwoordigen van FSC op nationaal niveau. We kunnen diensten verlenen aan huidige en toekomstige certificaathouders, partnerschappen ontwikkelen en zijn verantwoordelijk voor de Nederlandse bosstandaard. Maar vooral bieden we een handelingsperspectief voor iedereen die verantwoord beheerde bossen wil behouden.

Het vergroten van het areaal gecertificeerde bossen in de tropen, door te zorgen dat die boscigenaren hier een afzetmarkt hebben, is één van onze strategische doelstellingen. Ook werken we aan het gebruik van meer hout in de bouw en het verbeteren van het verdienmodel van de bossen (bijvoorbeeld door sponsors te zoeken voor ecosysteemdiensten). In dit jaarverslag leest u hoe wij in 2022 invulling gaven aan deze speerpunten. Het jaar kende hoogte- en dieptepunten. De inval van Rusland in Oekraïne was een humanitair dieptepunt. Gedurende het jaar hebben wij contact gehouden met onze Oekraïense collega's. Die werkten onvermoeibaar door aan verantwoord bosbeheer. Ze kregen waardering omdat ze als internationale organisatie wel in het land aanwezig bleven en vertelden over praktische problemen als hoe lastig het was om een webinar te geven als de stroom steeds uitvalt. Ook voor de bossen was het slecht nieuws. In Rusland waren immers veel bossen FSC-gecertificeerd en alle certificaten zijn nu ingetrokken.

Het hoogtepunt van het jaar voor ons was het samenzijn met de bedrijven die 25 jaar geleden als eerste hun FSC-certificaat behaalden en daarmee echt hun nek uitstaken. Het is belangrijk om naast alle zorgen juist ook de mooie dingen te vieren!

Namens het bestuur en team van FSC Nederland,

Wyke Smit
Directeur FSC Nederland

**2022 IN
VOGELVLUCHT**

FSC Nederland 2022 in cijfers

50%

van het Nederlandse
bos is FSC
gecertificeerd

1200

Chain of Custody-
gecertificeerde bedrijven

67

Promotional Licence
Agreements

221

Partners van FSC Nederland

Geen FSC-materiaal uit Rusland en Wit-Rusland

In de 27 jaar van onze geschiedenis hebben waarden van respect, dialoog en consensus geleid tot breed gedragen beslissingen die samen met de leden en belanghebbenden van FSC ter plaatse worden uitgevoerd. Dit zijn waarden die wereldwijd verantwoord bosbeheer mogelijk maken en de mensen beschermen die verbonden zijn met bossen.

De inval van Rusland in Oekraïne verplichtte ons om een standpunt in te nemen en actie te ondernemen in overeenstemming met onze missie. Na een grondige analyse van de mogelijke impact van de intrekking van de FSC-certificering, heeft het Bestuur van FSC International besloten dat hout en andere bosproducten uit Rusland en Wit-Rusland wereldwijd niet kunnen worden gebruikt in FSC-producten of verkocht worden als FSC-gecertificeerd. Dit geldt zolang het gewapende conflict voortduurt.

**FORESTS
FOR ALL
FOREVER**

Na drie jaar weer samen in het bos

Op 9 juni kwamen we na drie jaar eindelijk weer bijeen met onze partners. Wat was het fijn om elkaar weer te zien en spreken.

De bijeenkomst stond in het teken van onze missie: het beschermen van de bossen wereldwijd. Onderzoeker Joeri Zwerts, Universiteit Utrecht, bekend als 'Held van de Wildernis', gaf een update over zijn promotieonderzoek naar de waarde van FSC-bossen voor de biodiversiteit in vergelijking met niet-gecertificeerde tropische bosgebieden. Ook was er aandacht voor de toepassing van hout in de bouw. Sandra Nap, Holland Houtland en Pablo van der Lugt, TU Delft & Lister Buildings, voorvechters van houttoepassingen en experts op het gebied van circulair en klimaatvriendelijk bouwen, gaven hun visie op de toekomst van onze bouw.

Er was tijdens de verdiepingssessies aandacht voor een breed scala aan onderwerpen. Naast sessies over circulair en klimaatvriendelijk bouwen door Sandra en Pablo werd door Tijmen Hennekes ingegaan op het potentieel van minder bekende tropische houtsoorten. Annerieke Steurink vertelde in haar sessie hoe bedrijven direct kunnen investeren in het herstel en behoud van bossen. Tenslotte in de spotlight: hoe duurzaam hout te monitoren in de retailsector, gepresenteerd door Maarten Ramp van Praxis Doe-Het-Zelf Center B.V.

25 jaar FSC-certificering

Op woensdag 5 oktober werden ze in het zonnetje gezet: de bedrijven die het een kwart eeuw geleden anders durfden te doen. Die durfden te kiezen voor duurzaam, terwijl dat nog niet gebruikelijk was. Deze bedrijven kozen toen voor FSC-gecertificeerd hout en dragen daarmee al 25 jaar bij aan de missie van FSC: bescherming en behoud van bossen wereldwijd.

De aanwezige bedrijven die zo'n 25 jaar geleden hun FSC-certificering ontvingen, zijn Deli Home, Ecologische Handels Maatschappij, Fetim Group, GWW Houtimport, Haasnoot Bruggen, Hoogendoorn Hout, Van den Berg Hardhout en Verweij Houttechniek. Deze bedrijven werden gefeliciteerd door Donné Slangen, directeur generaal Natuur en Visserij bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Donné Slangen: "Vroeger betekende FSC-hout kiezen, óók nee zeggen tegen de bestaande keten en goedkoop hout. Dat deze bedrijven dit destijds durfden te doen, is een ontzettende prestatie. En een belangrijke: duurzaam geproduceerd hout is belangrijk in het realiseren van milieu- en klimaatdoelstellingen."

Welvaart niet verdienen met ellende

Arie van den Berg, oprichter van Van den Berg Hardhout en Jan Piet Haasnoot, oprichter van Haasnoot Bruggen proostten op hun prestatie. Van den Berg: "Het is fijn om elkaar weer eens te zien. Wij zijn ooit, samen met de andere aanwezige bedrijven, tegen de gevestigde orde ingegaan."

Over waarom hij destijds voor FSC koos, kan hij duidelijk zijn: "We wilden welvaart simpelweg niet verdienen aan iets dat ook ellende veroorzaakt." Van den Berg overwoog zelfs om volledig te stoppen met hout en zich op een ander beroep te oriënteren. "Maar hout is een van de weinige hernieuwbare grondstoffen en is in de kern dus ontzettend duurzaam. Toen op den duur FSC bestond, dacht ik: dit is het. Maar het was behoorlijk controversieel om niet mee te gaan in de bestaande houtketen. Ik zocht bondgenoten en vond deze onder andere in Haasnoot Bruggen."

Ook Haasnoot Bruggen was destijds bezig met verduurzaming. Oprichter Jan Piet Haasnoot: "Het was überhaupt niet gebruikelijk om bezig te zijn met duurzaamheid. Maar ik zat er toch mee in mijn maag dat hout niet duurzaam genoeg was. Toen kwam FSC en sindsdien is al ons hout FSC-gecertificeerd. We hebben nooit meer een spaan ander hout gebruikt."

Iets doorgeven aan de volgende generatie

Ingrid Haasnoot, die tegenwoordig de leiding heeft over Haasnoot Bruggen, blijft bewust kiezen voor FSC en zet daarmee het werk van haar vader voort. "Het gebruiken van FSC-gecertificeerd hout is ontzettend belangrijk om ontbossing tegen te gaan en vergroot de biodiversiteit. Belangrijk voor nu én de volgende generaties."

Frans Beerkens, directeur van Fetim Group beaamt dit: "Het gaat om iets kunnen doorgeven aan de volgende generatie. Als je blijft kappen en nergens rekening mee houdt, blijft er op den duur niets over. Als je het verantwoord doet, zorg je niet alleen voor de volgende generatie, maar ook voor de generatie daarop. A gift that keeps on giving, zeggen ze dan."

General Assembly

In oktober vond de driejaarlijkse General Assembly van FSC plaats. De General Assembly is het hoogste besluitvormende orgaan van de organisatie. Belangrijke besluiten worden hier genomen door middel van een democratisch stelsysteem. FSC is wereldwijd het enige keurmerk dat op deze manier een afgewogen en democratische besluitvorming kent.

De leden van de General Assembly zijn verdeeld in drie zogenaamde "kamers", te weten: de economische-, de ecologische- en de sociale kamer. Om een voorstel aangenomen te krijgen moet in iedere kamer een absolute meerderheid worden verkregen plus een meerderheid (2/3) van alle stemmende leden gezamenlijk.

Wyke Smit, directeur van FSC Nederland, was voor het eerst aanwezig bij een General Assembly (GA) van FSC. "Zo'n democratie aan het werk zien, is behoorlijk indrukwekkend. Maar ik was het meest onder de indruk van de enorme betrokkenheid en kwaliteit van de leden. Sommige kwesties zijn zo ingewikkeld, dat je denkt: 'hoe gaan we hier uitkomen'. De leden slagen er dan toch in een werkbare en breed gedragen oplossing te creëren. In mijn ogen echte helden!"

Een bepalende General Assembly voor tropisch hout

Deze GA stonden belangrijke onderwerpen op de agenda. Voorstellen die bepalend zijn voor de blijvende relevantie van FSC, met name in de tropen. Een aantal jaar geleden is een motie aangenomen waardoor in Intact Forest Landscapes (beschermde bossen) onder FSC-certificering bijna geen houtoogst meer mogelijk was. Wyke legt uit: "Dat leek goed voor de bescherming van het bos. Maar in de praktijk bleek dit met name een stimulans om met FSC-certificering te stoppen. En hiermee is het risico groot dat het bos door de eigenaren wordt omgezet in iets anders, zoals een sojaplantage, om er alsnog inkomsten uit te halen. Diverse leden die tropisch hout verhandelen, hebben hierover hun zorgen geuit."

Motie 23 roept de FSC-organisatie op de huidige vergaande beperkingen op bosexploitatie in Intact Forest Landscapes binnen een FSC-concessie te versoepelen. En tegelijkertijd om de effectieve bescherming van die Intact Forest Landscapes op landschapsniveau te realiseren in plaats van alleen binnen de FSC-concessie.

Immers, bosgebieden trekken zich niks aan van de grenzen van een FSC-concessie en kunnen hele landschappen omspannen. Bescherming heeft dus alleen echt nut als Intact Forest Landscapes ook buiten de concessie beschermd worden. Daarbij wordt de balans gezocht tussen effectieve bosbescherming en de economische perspectief voor de bosbeheerder. Wyke: "We vertrouwen erop dat dankzij deze beslissing FSC-certificering in de tropen relevant blijft. De handel van FSC-gecertificeerd hout en houtproducten uit tropische bossen vanuit Centraal-Afrika en de Amazone naar Europa en Nederland geeft het bos waarde voor inwoners. En zorgt er dus voor dat het bos ook echt bos blijft."

Herstel en certificering van gedegradeerd land

Daarnaast keurde de GA wijzigingen goed die het mogelijk maken om bepaalde ontboste gebieden (met name in de tropen) te herstellen en onder voorwaarden te certificeren. Toen FSC werd opgericht is gezegd dat gebieden waar na 1 december 1994 natuurlijk bos is omgezet in ander landgebruik (bijvoorbeeld plantages of landbouwgrond) niet FSC-gecertificeerd konden worden. Daardoor ontbrak er een stimulans om deze gebieden op een verantwoorde manier te herbebossen. Nu is de datum verschoven naar 31 december 2020. Wyke vertelt: "Dit maakt herstel en certificering mogelijk van enorme bosgebieden, met name in Zuidoost-Azië. En zo dragen we eraan bij dat het bos weer terugkomt en daarna ook echt bos blijft."

Transpanter FSC-systeem

En dan nog een Hollands sausje op deze GA: motie 55, voorgesteld door het Nederlandse lid Bert de Jong van Duracert, werd aangenomen. Dit voorstel houdt in dat bedrijven binnen groepslicenties even goed zichtbaar worden als individueel gecertificeerde organisaties binnen het FSC-systeem. Deze bedrijven krijgen nu een eigen (individuele) licentiecode voor het labelen van FSC-producten: een grote verbetering van de transparantie en traceerbaarheid in de FSC-gecertificeerde handelsketens. Bert de Jong, vertegenwoordiger van DuraCert bij FSC International: "We hebben meer dan twee jaar gewerkt aan het vergaren van internationale steun voor ons voorstel bij andere leden van FSC International en zijn zeer tevreden met het behaalde resultaat. Met het aannemen van dit voorstel krijgen kleinere organisaties een eerlijke kans binnen het FSC-systeem om hun bijdrage aan verantwoord bosbeheer te kunnen leveren."

**RESULTATEN
2022**

Ambities 2020-2025

Gezonde bossen zijn cruciaal voor een goed leefklimaat op aarde. Ze nemen een heel bijzondere positie in. De aantasting en vernietiging van bossen leidt tot 15% van alle CO₂-uitstoot wereldwijd. Omgekeerd zijn goed beheerde bossen in staat grote hoeveelheden CO₂ op te nemen en vast te leggen. Ze spelen een enorm belangrijke rol in het tegengaan van klimaatverandering. Bovendien zuiveren bossen ons water, zijn ze een bron van biodiversiteit, een belangrijk leefgebied voor veel mensen en dieren, en bieden ze ons voor altijd hout en andere bosproducten. Tenminste, als ze goed worden beheerd en we ze gaan waarderen voor alles wat ze ons bieden.

FSC Nederland denkt daarbij een belangrijke en verbindende rol te kunnen spelen. Onze ambitie is het inzetten op een toename van het houtgebruik in Nederland (als vervanging van meer klimaat- en milieubelastende materialen) en het zoeken naar aanvullende investeringen voor het stimuleren van duurzaam bosbeheer.

Dit willen we realiseren door de volgende pijlers te implementeren:

- Kiezen voor hout met een keurmerk: 100% duurzaam hout en papier op de Nederlandse markt;
- Stijging van 10% houtgebruik in de bouw (t.o.v. 2018) als extra stimulans voor meer verantwoord bosbeheer wereldwijd;
- Investeren in ecosysteemdiensten.

Op de volgende pagina's lees je welke resultaten we behaald hebben per pijler.

**KIEZEN VOOR
HOUT
MET EEN KEURMERK**

**100% duurzaam hout en papier op de Nederlandse markt is ons doel.
Wat deden we in 2022?**

Campagne 'Hier hout, daar bos'

De missie van FSC is het beschermen van bossen, en veel van de meest kwetsbare en waardevolle bossen liggen in de tropen. Dat tropische bossen juist beschermt kunnen worden door FSC-gecertificeerd tropisch hout te kiezen is een boodschap waar je even over na moet denken.

Met een nieuwe campagne 'Hier hout, daar bos', pleiten we vóór het gebruik van tropisch hout. Dit terwijl er veel mensen zijn die denken dat je beter helemaal van het tropisch bos af kunt blijven. Het klinkt onlogisch, een boom kappen om een bos te beschermen. Toch kan dat een effectieve manier zijn. De belangrijkste oorzaken van ontbossing en biodiversiteitsverlies hebben namelijk niks met houtoogst te maken."

Het zijn niet de FSC-gecertificeerde bossen die krimpen of verdwijnen, maar andere bossen die gekapt worden voor veeteelt, soja of palmolie. Een FSC-gecertificeerd bos mag simpelweg niet worden omgezet voor landbouw of veeteelt. In een FSC-gecertificeerd tropisch bos wordt altijd minder geoogst dan er bijgroeit en gemiddeld slechts één op de 100 bomen geoogst. Met de opbrengst van één boom worden dus 99 andere bomen beschermd. Hier hout, betekent dus letterlijk daar bos. Ook zorgt de houtoogst voor een verdienmodel, waardoor het bos waarde heeft voor de lokale bevolking. Hierdoor is er geen financiële noodzaak meer om het bos om te zetten in grond voor landbouw, zoals sojaplantages, of veeteelt.

Met de campagne 'Hier hout, daar bos', willen we de discussie aanjagen en inhoudelijk de dialoog met de professionele gebruikers aangaan, zoals gemeenten en waterschappen, architecten, aannemers en hoveniers. Om hiervoor de benodigde kennis en feiten ter beschikking te stellen, lanceerden we naast de campagne, een online platform: www.hierhoutdaarbos.nl. Hierop staan de meest gehoorde vragen en overtuigingen rondom tropisch hout, met daarbij behorende feiten en argumenten. FSC wil zo vooral de bewustwording over onze eigen rol in bosbescherming vergroten.

**KIEZEN VOOR
HOUT
MET EEN KEURMERK**

FSC Nederland op Carrefour Debois

Op 1, 2 en 3 juni was na een ongekennde vierjarige tussenpauze door de COVID-19 pandemie, de Carrefour International du Bois weer terug van weg geweest in Nantes. Hier werden 560 standhouders en 11,000 bezoekers ontvangen vanuit elke hoek van de wereld. FSC was aanwezig met teamleden vanuit Nederland, Frankrijk, Denemarken en de Congo Basin regio.

Het internationale evenement was een waar hoogtepunt voor de houtindustrie, waar een brede groep van stakeholders bij elkaar kwam om het aanbod aan producten voor binnen- en buitentoepassingen te presenteren. De FSC-beursstand, verzorgd door FSC Denemarken en FSC Nederland, toonde een verzameling van verschillende tropische bosproducten en inspirerende projecten om FSC-certificering te stimuleren in deze regio's, met name in Afrika.

Tijdens deze 3 dagen, hebben de FSC-teams ook de deel genomen aan verschillende sessies, waarvan een groot deel plaats vond tijdens het ATIBT-forum dat elke twee jaar wordt georganiseerd.

KIEZEN VOOR
HOUT
MET EEN KEURMERK

KIEZEN VOOR HOUT MET EEN KEURMERK

Bosgemeenschappen in Bolivia

Samen met Dekma, Dekker hout en Praxis werkt FSC Nederland aan het verbeteren van de levensomstandigheden van bosgemeenschappen in Bolivia. Om dit extra onder de aandacht te brengen startte voorjaar 2022 een social media campagne waarin Praxis tijdens het tuinseizoen via influencers informatie gaf over het belang van duurzaam bosbeheer in de tropen, het kopen van FSC-gecertificeerde houtproducten en de toegevoegde sociale, economische en ecologische waarde van gemeenschapshoutproducten uit Bolivia.

Implementatie van het RVO project: 'Securing and Improving the Gabon Timber Chain'

Dankzij de subsidie van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland heeft partner Precious Woods een nieuwe zaaglijn kunnen openen waar de lokale medewerkers getraind worden om 'nieuwe' houtsoorten te zagen. In een media-project zullen we de hele keten van bos naar eindproduct (in dit geval sluisdeuren in Amsterdam, geproduceerd door Wijma) laten zien. In Nederland is al gefilmd en gefotografeerd. De reis naar Gabon vindt door omstandigheden pas in 2023 plaats, waardoor de afronding van dit project dan pas plaatsvindt.

Duurzame jachtbouw

Van Stijn Rijnwoude BV en FSC Nederland gaan alles op alles zetten om in 2023 een luxe-jacht met duurzaam FSC-gecertificeerd hout uit te voeren. Dat hebben de organisaties afgesproken tijdens de vakbeurs METSTRADE in de RAI in Amsterdam. De jachtbouw is een sector waar duurzaam hout tot op heden niet of nauwelijks wordt toegepast. Met de gezamenlijke inspanning hopen Van Stijn en FSC Nederland een doorbraak in de sector te bewerkstelligen.

NEDERLANDS BOS

FSC Nederland ontwikkelt en beheert de FSC-standaard voor het Nederlandse bos. Ongeveer de helft van de bossen in ons land is FSC-gecertificeerd. De boseigenaren moeten voldoen aan de Nederlandse FSC-standaard. Deze standaard is met ingang van 1 februari 2022 op een aantal onderdelen gewijzigd.

Bosuitbreiding gemeenten: extra inspanning nodig voor behalen doelstelling

Afgelopen jaar deed Probos onderzoek naar de ambities van gemeenten op gebied van bosuitbreiding. Dit in opdracht van FSC Nederland en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Gemeenten geven hierbij aan dat zij bos belangrijk vinden, maar nog niet altijd ruimte zien om de rol te vervullen die ze hebben gekregen in de Nationale bossenstrategie

Gemeenten geven aan het vooral lastig te vinden om geschikte locaties te vinden voor bosuitbreiding en om financiële middelen en capaciteit te benutten. Ook ervaren zij een gebrek aan draagvlak. Een meerderheid gaf in het onderzoek wel aan plannen te hebben voor meer individuele bomen en landschapselementen. Slechts 28% van de gemeenten zei plannen te hebben voor bosuitbreiding.

Een van de aanbevelingen uit het rapport richt zich op het vergroten van kennis, door een kennisnetwerk of centraal aanspreekpunt te realiseren op initiatief van het rijk of provincies. Ook wordt aangegeven dat er kansen zijn om koppelingen te maken van bosaanleg met andere functies, landgebruik of maatschappelijke opgaven. Denk hierbij aan klimaatbeleid, het woningtekort en de energie- en landbouwtransitie. Om deze koppeling goed te maken, kunnen gemeenten aansluiten bij het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Hierin werken het rijk, provincies, waterschappen, gemeenten, maatschappelijke partners, grondeigenaren en grondgebruikers samen aan natuur, water en klimaat. Goede onderlinge verbinding biedt dus de beste kansen voor bosuitbreiding.

KIEZEN VOOR
HOUT
MET EEN KEURMERK

Met de boswachter mee door Kroondomein Het Loo

Wat weet jij over het fijne bos waar je dagelijks de hond uitlaat, wekelijks hardloopt of in de herfst weleens paddenstoelen zoekt? Ook vanuit dat bos kan FSC-gecertificeerd hout worden geoogst, vaak zonder dat je het direct door hebt. Een mooi voorbeeld is Kroondomein Het Loo. Al 25 jaar zijn zij FSC-gecertificeerd en leveren zij dus duurzaam hout aan de keten. Met oog voor recreatie, maar vooral met het doel de natuurlijke waarde en biodiversiteit te behouden. Hoe zij dat doen? Bosbeheerder René Olthof vertelt hierover meer.

René Olthof werkt al 30 jaar in Kroondomein Het Loo en was dus ook betrokken bij de FSC-certificering 25 jaar geleden. "Wij profiteren vooral van de aanvullende kennis die FSC bezit. Twee weten altijd meer dan één." Verder was de certificering vooral een kwestie van zaken goed op papier zetten voor het Kroondomein. Zij kozen al eerder voor hetgeen waar FSC zich hard voor maakt: het behoud van bossen. En stapten dus af van traditionele methoden waarbij alle bomen in één keer gekapt worden.

"Toen ik voor mijn studie stage liep in Duitsland, werd ik voor het eerst echt geconfronteerd met de zogenoemde kaalkapmethode. Ik werkte daar in een bos zoals we die in Nederland ook kennen: dennen met wat eiken, waar herten rustig rondliepen. Het was prachtig," vertelt René. "Op een dag werden alle dennen in een stuk omgezaagd. Ik vond het schokkend en weet ook nog dat ik dacht: 'gelukkig zijn de eiken er nog'. Maar het weekend erop kwam er een boer met een motorzaag. En die zaagde ook alle eiken om. Toen was het één grote kale vlakte. Diep treurig. En dat is me altijd bijgebleven."

Een rigoureuus systeem

René legt uit dat het traditionele bosbeheer, de kaalkapmethode, een landbouwkundig systeem is. "Het gaat in feite net zoals bij maisvelden. Je hebt een stuk grond, plant er bomen op en laat ze groeien. Eventueel worden er tussendoor een paar bomen weggehaald. Maar wanneer de meeste bomen een zekere dikte hebben bereikt, gaan alle bomen om en laat je dus een kale vlakte achter." Omdat bomen niet zo snel groeien en het dus lang duurt voor er weer een fatsoenlijk bos ontstaat, is het een rigoureuus systeem voor de natuur. "Je kunt zelf ook wel bedenken dat je voor veel dieren en andere organismen hun huis weghaalt. Ook voor mensen uit de omgeving is het schokkend. Want opeens is hun bos weg. Toch gebeurt dit nog steeds. En dan met name op westerse plekken waar je het niet verwacht, zoals in Noord-Amerika."

"Toen ze tijdens mijn stage alle bomen wegkaptten, was ik in schok. Gelukkig kan het ook anders."

Strengere controles en een chaotische boswachter

René leerde tijdens zijn opleiding dat het ook anders kan. En toen hij bij het Kroondomein ging werken, kwam de gedachtegang om vooral te zorgen voor behoud van het bos. En daarmee kwam ook de FSC-certificering aan bod. René is er blij mee, maar kijkt met gemengde gevoelens naar de strenge audits. Want al 25 jaar FSC-gecertificeerd of niet; ook hier controleert FSC om het jaar de kwaliteit. René glimlacht: "Voor mij, als ietwat chaotische boswachter, is het soms wat ongemakkelijk. Want ik kan niet altijd alles vlot overleggen als het om administratieve zaken gaat. En letterlijk alles wordt gecontroleerd. Dat is natuurlijk goed, het zorgt voor betrouwbaarheid van het keurmerk. Maar ikzelf hecht eigenlijk alleen waarde aan het deel van de audit dat over bosbeheer gaat. Want daar draait het uiteindelijk om."

Bosreservaat

René is extra trots op zijn inspanning rondom het toekennen van stukken bos als bosreservaat. "We hebben in totaal ruim 1300 hectare bosreservaat. Daar oogsten we geen hout en laten we het bos autonoom ontwikkelen. Dat was destijds best revolutionair. In het bosreservaat inventariseren we natuurlijk wel wat er gebeurt en vinden experts soms bijzondere dingen. Zo is in de herfst de kammetjesstekelzwam gevonden. Die groeit alleen op dikke stukken dood hout in een bepaalde staat van vertering, en is op een beperkt aantal plaatsen in Nederland te vinden."

Alleen kappen als de rest profiteert

In de delen bos waar wel bomen gekapt worden voor het hout, wordt dat gedaan door middel van de uitkapmethode. Hierbij worden alleen individuele bomen gekapt. René legt uit: "Een boom wordt in principe alleen gekapt als bomen die eromheen staan of dieren en andere organismen hiervan profiteren. Door een goede samenstelling van verschillende bomen, is er verscheidenheid aan voedsel voor verschillende dieren en stimuleren we zo de biodiversiteit."

Bovendien wordt er minder geoogst dan er jaarlijks bijgroeit. Daardoor krijgt een deel van de bomen de kans oud en dik te worden. "Ook wanneer we al zien dat ze geen mooi hout gaan opleveren, kiezen we er soms toch voor om ze niet te kappen. Want die dikke bomen leveren een mooi bosbeeld op en als ze afsterven, veel dood hout. Dat afsterven stimuleren we soms door een boom te ringen. Want het dode hout is een belangrijke voedselbron voor diverse organismen. En dus soms ook voor bijzondere soorten, zoals de kammetjesstekelzwam," lacht René.

Elke boom zijn eigen beestje

Voor René staat de natuurwaarde altijd voorop. "Er zijn ooit exotische boomsoorten aangeplant die erg hard groeien, goed hout opleveren en dus financieel interessant zijn. Maar helaas hebben die voor de biodiversiteit vaak minder waarde. Je moet weten dat bomen allemaal hun eigen ecosysteem hebben: er zijn beestjes en plantjes gekoppeld aan de boom. Er zijn zelfs soorten die specifiek aan één boomsoort gekoppeld zijn. Heel bijzonder. Maar wanneer je een boomsoort uit Noord-Amerika naar Nederland haalt, dan krijg je alléén de boomsoort. Het hele ecosysteem eromheen komt niet mee. Dus die boom heeft veel minder natuurwaarde dan een inheemse boom, zoals de zomer- en wintereik. Aan de eik zijn namelijk honderden soorten beestjes en organismen gekoppeld. Exoten hebben we daarom op bepaalde plekken gekapt, om de inheemse soorten de ruimte te geven. Financieel niet altijd even slim, maar wél de juiste keuze voor de natuur."

"Er zijn diersoorten en andere organismen die aan één boom gekoppeld zijn. Heel bijzonder."

Behoud van het bos: het mooiste wat er is

De keuzes die René nu maakt op gebied van bosbeheer, zijn vaak voor de zeer lange termijn. "Ik ga niet alle gevolgen van wat ik nu doe meemaken. Dat zou je jammer kunnen noemen. Maar ik zie het als mijn levenswerk, waarmee ik iets moois achterlaat. De gedachte dat hier over een eeuw nog steeds mensen en dieren genieten van de gevolgen mijn werk, dat vind ik het mooiste wat er is."

**TIEN PROCENT MEER
HOUTGEBRUIK
IN DE BOUWSECTOR**

TIEN PROCENT MEER HOUTGEBRUIK IN DE BOUWSECTOR

BAM winnaar Forest 50

Ook in 2022 is door FSC Nederland een ranking gemaakt van de meest duurzame bouwbedrijven als het gaat om het gebruik van hout. BAM is dit jaar uitgeroepen tot winnaar van de Forest50. Deze prestigieuze lijst rangschikt de 50 grootste bouwbedrijven in Nederland (bron: Cobouw) op de mate van gebruik van duurzaam hout en de communicatie over het belang van verantwoord bosbeheer. Slokker Bouwgroep en Heijmans maken de top drie compleet. De ranking wordt sinds 2015 door FSC Nederland gepubliceerd.

De bedrijven die de ranking aanvoeren weten telkens weer nieuwe stappen te zetten in het gebruik van duurzaam hout in het bouwproces. Dit betekent niet alleen steeds meer gecertificeerd hout gebruiken, maar bijvoorbeeld ook minder gangbare tropische houtsoorten gebruiken in projecten. Door verschillende boomsoorten te oogsten wordt bosbeheer namelijk duurzamer en rendabeler.

**TIEN PROCENT MEER
HOUTGEBRUIK
IN DE BOUWSECTOR**

HOME for the Future

Het door de EU medegefinancierde project HOME for the future, met veel aandacht voor houtbouw in sociale woningbouw, heeft een vliegende start gehad in 2022. In september zijn we gestart met de cursus 'Bouwen met Hout' voor woningcorporaties. Of beter gezegd: voor én door woningcorporaties. Negen corporaties hebben ons geholpen bij de ontwikkeling van de cursus, waarin alle belangrijke thema's aan de orde komen: wat zijn de meest gebruikte houttechnieken, wat zijn de kosten, wat betekent kiezen voor houtbouw voor je als opdrachtgever en wat zijn de consequenties van bouwen met hout voor de huurder. De cursus wordt regionaal aangeboden. In 2022 is de cursus gegeven aan ruim 100 medewerkers van woningcorporaties in de regio's Betuwe, Hilversum, Amsterdam, Rotterdam en Midden-Limburg.

Andere onderdelen van het project zijn:

- Laten uitvoeren van nieuwe en herziene Levenscyclus Analyses (LCA) van veel voorkomende houten bouwmaterialen; de data voegen we toe aan de Nationale Milieudatabase. Op dit moment ontbreken deze data en daarom scoort hout in de verplichte milieuprestatieberekening (MPG) voor een bouwvergunning ongunstig.
- Massive Open Online Course 'Sustainable Building with Timber' over het belang van verantwoord bosbeheer en certificering. Deze MOOC van TU Delft over bouwen met hout, is vanaf oktober 2023 te volgen via het EDx platform voor online educatie.

Partners HOME for the future:

**Co-funded by
the European Union**

Life timber in housing (LIFE20GIE/NL/003073)

Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CINEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

**INVESTEREN IN
ECOSYSTEEM
DIENSTEN**

2 miljoen ha FSC beheerd bos met een verbeterde business case

Wij willen managers van FSC-gecertificeerde bossen helpen met het verbeteren van hun verdienmodel door het promoten van minder bekende houtsoorten en het vermarkten van ecosysteemdiensten claims. We zien een toenemende interesse in het betalen voor ecosysteemdiensten in FSC-bosprojecten, zowel in Nederland als in het buitenland. En inmiddels hebben we de nodige ervaring met 'verkopen' van ecosysteemdiensten opgebouwd. Dat heeft tot een bijstelling van onze koers geleid:

- Om de waarde en betrouwbaarheid van het FSC-keurmerk te kunnen garanderen gaan we FSC-bosprojecten zorgvuldiger selecteren en volgen, zodat we ook zeker weten dat we daadwerkelijk kunnen leveren wat we beloven.
- Van kopers wordt verwacht dat ze partner worden van FSC Nederland, hun eigen 'bosfootprint' (bijvoorbeeld biodiversiteit of CO₂) in kaart brengen en waar nodig stappen zetten om die footprint te verbeteren.
- Een bedrijf heeft interesse in het sponsoren van een ecosysteem-claim in een community forest in Vietnam. Zij dragen hierdoor bij aan bosbescherming, herbebossing en behoud van biodiversiteit.
- In Suriname zijn we in samenwerking met o.a. Probos en Verra aan de slag om community forest Bigi Poika te certificeren onder de FSC Continuous Improvement Procedure (CIP). Daarnaast willen de community van extra inkomsten uit het bos voorzien door additionele CO₂-opslag te verifiëren en certificeren. De additionele CO₂ kan op termijn te gelde gemaakt worden. Beide trajecten zijn relatief nieuw en we hopen er veel van te leren.
- Verschillende bouwbedrijven hebben aangegeven een extra financiële bijdrage aan duurzaam bosbeheer te willen koppelen aan hun bedrijfsvoering.

INVESTEREN IN
ECOSYSTEEM
DIENSTEN

INVESTEREN IN ECOSYSTEEMDIENSTEN

Toekomstbestendig bos

Op donderdag 2 juni hebben FSC Nederland, bouwbedrijf VolkerWessels en de Unie van Bosgroepen samen met de gemeente Rheden een klimaatbord onthuld in het bos langs heidegebied het Rozendaalse Veld. Het bord bij de entree en verschillende QR-codes langs de route informeren bezoekers over maatregelen die in het bos zijn genomen in het kader van klimaatslim bosbeheer, en de verwachte impact hiervan.

De klimaatmaatregelen in het bos van de gemeente Rheden komen voort uit een samenwerking die VolkerWessels in 2019 is aangegaan met FSC Nederland en de Unie van Bosgroepen, met als doel een drietal bossen in Nederland toekomstbestendig te maken. De bossen in Nederland (m.n. op zandgronden) hebben namelijk sterk te lijden onder toenemende droogte, bijkomende (insecten)plagen en stikstofneerslag en moeten beter bestand worden gemaakt tegen de effecten van klimaatverandering.

Op verschillende plekken in het bos langs heidegebied het Rozendaalse Veld zijn daarom klimaatadaptieve maatregelen genomen om het bos gezonder, veerkrachtiger en daarmee toekomstbestendiger te maken, de biodiversiteit te vergroten en te zorgen voor meer CO₂-opslag. Voorbeelden van deze maatregelen zijn het bevorderen van natuurlijke verjonging, het onderplanten met strooisel-verbeterende boomsoorten en het aanplanten van soorten die beter bestand zijn tegen klimaatverandering, zoals de ratelpopulier. In totaal zijn 1.600 bomen en struiken aangeplant. Naar verwachting zorgen de maatregelen over een periode van 30 jaar voor 150 ton extra CO₂-opslag.

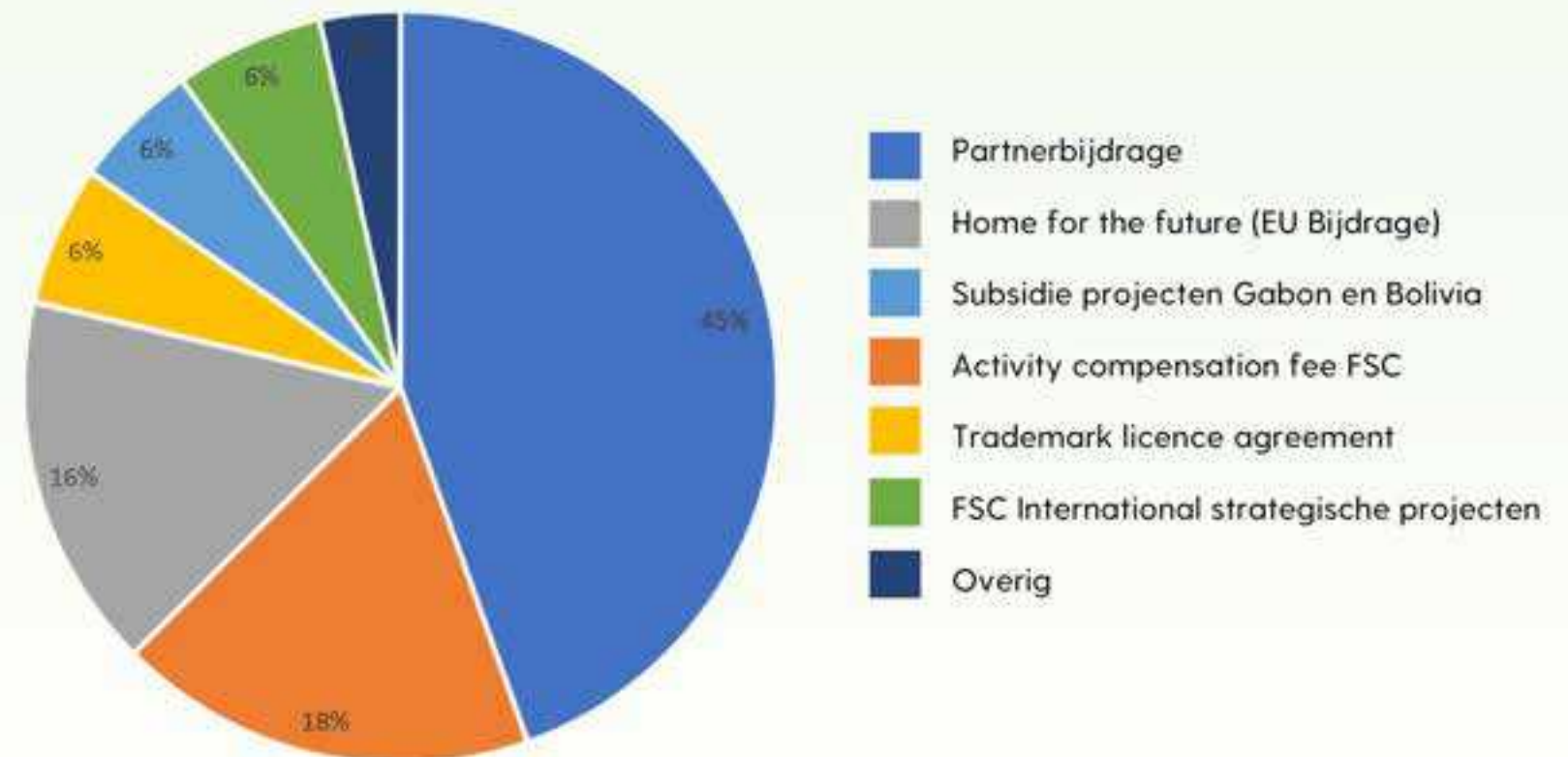
Vorig jaar werden op Landgoed Meuleman in Overijssel al vergelijkbare maatregelen uitgevoerd. Naar verwachting worden de maatregelen in het derde bos eind 2023 voltooid.

FINANCIËN

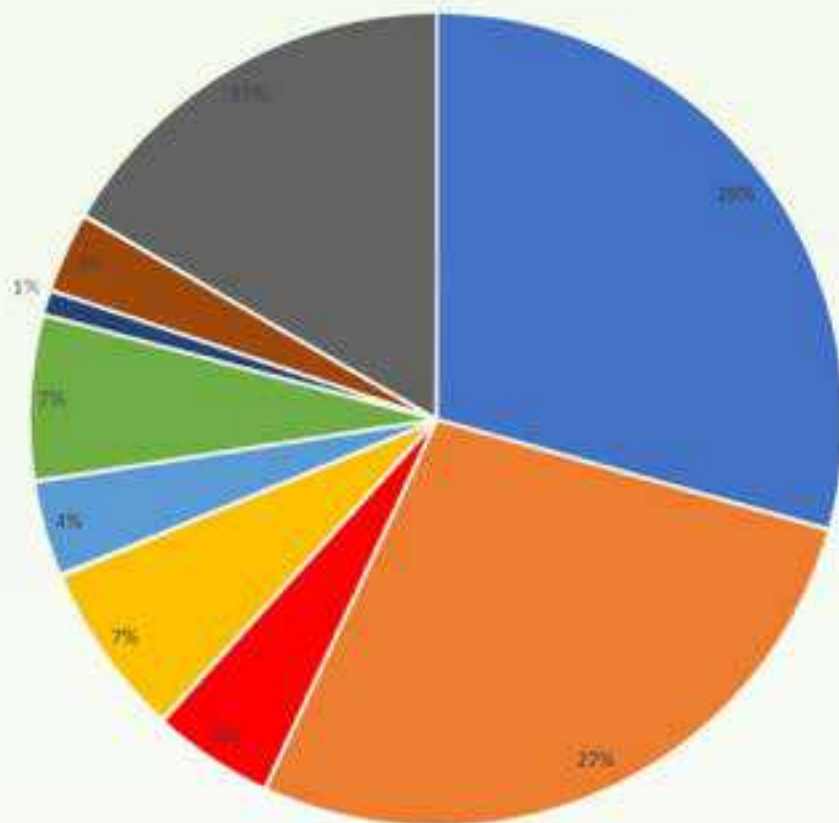
Inkomsten

- De bijdrage van onze 221 partners is onze grootste inkomstenbron. Onze partners vinden duurzaam bosbeheer het belangrijkste onderwerp waar FSC zich mee bezig houdt, gevolgd door het gebruik van meer hout in de bouw, tegengaan ontbossing en uitsluitend gebruik van gecertificeerd hout (onderzoek bureau Licht, 2020). Zij verwachten van FSC het verzamelen en verspreiden van informatie, informeren van de media, en lobby richting de overheid. Wij zijn dankbaar dat we op deze manier samen met onze partners hieraan kunnen werken.
- FSC GlobalDevelopment wijst middelen toe om haar netwerkpartners (hierna 'NP'), zoals FSC Nederland, te compenseren voor activiteiten die op hun grondgebied worden uitgevoerd en die bijdragen aan de verwezenlijking van het wereldwijde strategische plan. Dit bedrag wordt Activity Compensation Fee (ACF) genoemd.
- FSC Nederland is coordinating beneficiary van het project HOME for the Future dat mede gefinancierd wordt door het EU LIFE-programma (55%)
- We hebben twee projecten lopen met partners mede gefinancierd door het Fonds Verantwoord Ondernemen van RVO Nederland, gericht op een beter verdienmodel voor de bossen en het certificeren en behouden van meer FSC- bos.

Uitgaven

- Aan 100% duurzaam hout – en papier besteedden we onder meer het geld uit de bestemmingsreserve promotie voor de campagne "hier hout, daar bos".
- Voor pijler 2, stijging van houtgebruik in de bouw, zijn alle activiteiten in het HOME for the Future- programma prioriteit. Vanwege de subsidie van het EU LIFE programma hebben we hier meer investeringen in kunnen doen.
- Aan pijler 3, aanvullende investeringen voor FSC-gecertificeerde bossen besteedden we in 2022 wel bijna 10% van onze tijd maar weinig Out of Pocket kosten.

- 100% duurzaam hout en papier op de Nederlandse markt;
- Stijging van 10% houtgebruik in bouw
- Aanvullende investeringen voor FSC-gecertificeerde bossen via betalingen voor ecosysteemdiensten
- Partnerbeheer niet toe te schrijven aan één specifieke doelstelling + bestuur
- Informatie certificaathouders, andere bellers, trainingen, keurmerkmisbruik
- Interactie met FSC Internationaal niet gekoppeld aan één specifieke doelstelling
- Nederlands bos
- Trademark service/promotional licences
- Financiën, HR, ICT, kantoor

PARTNERS

Nieuwe partners: Trebbe Groep en van Stijn

Bouwbedrijf Trebbe Groep B.V. en FSC Nederland zijn in 2022 een partnerschap aangegaan. Deze samenwerking moet leiden tot meer beschermd bos wereldwijd. Uitgangspunt van de samenwerking is het verder vergroten van het aandeel gecertificeerd hout in bouwprojecten van Trebbe. Daarin wil het familiebedrijf uit Enschede de komende jaren flinke stappen zetten. FSC Nederland adviseert daarbij. Ook de interne en externe communicatie over geboekte resultaten krijgt veel aandacht bij de uitvoering van het convenant.

Van Stijn Rijnwoude BV en FSC Nederland gaan alles op alles zetten om in 2023 een luxe-jacht met duurzaam FSC-gecertificeerd hout uit te voeren. De jachtbouw is een sector waar duurzaam hout tot op heden niet of nauwelijks wordt toegepast. Met de gezamenlijke inspanning hopen Van Stijn en FSC Nederland een doorbraak in de sector te bewerkstelligen. Van Stijn is nu officieel partner van FSC Nederland. De overeenkomst werd getekend op de METSTRADE, een vakbeurs voor uitrusting, materialen en systemen van zeeschepen.

Partners

Zonder onze partners kunnen wij ons werk niet doen. Het bezoeken en betrekken van partners bij ons werk is daarom een belangrijk onderdeel van ons werk. Gelukkig konden we dit jaar weer fysiek partners bezoeken. We bespreken eventuele uitdagingen om (nog) meer FSC-gecertificeerde grondstoffen te gebruiken, de waarde van tropisch gecertificeerd hout voor bosbescherming en de manier waarop we samen kunnen werken. Ook zijn er trainingen over FSC-certificering verzorgd voor medewerkers van Intratuin, Fetim, Staples.

We hebben opnieuw nagedacht over ons aanbod aan partners. Ook werving van nieuwe partners heeft onze (hernieuwde) aandacht.

Op 9 juni vond onze partnerbijeenkomst plaats, bezocht en hogelijk gewaardeerd door 80 mensen. Ook hier: een feest om elkaar weer te ontmoeten, voor het eerst in drie jaar tijd.

***Ook dit jaar was niet
mogelijk geweest zonder
onze partners, bedankt!***

Organisatie

Wyke Smit	Directeur
Arjan Alkema	Adjunct-directeur
Ben Romein	Netwerkmanager Houthandel
Stella Wisse	Trademark Service & Office Manager
Annerieke Sleurink	Business Development Payments for Ecosystem Services
Michelle Stede	Projectleider Hout en Circulaire Economie
Tijmen Hennekes	Medewerker Tropisch Hout
Rebecca Reurslag	Marketing en Communicatie
Mark Kemna	Netwerkmanager Opdrachtgevers

Bestuur

Ons bestuur (2022) is samengesteld uit een evenredige vertegenwoordiging van de drie FSC-kamers: sociaal, ecologisch en economisch

B. van Veldhuizen, voorzitter (PGZ International)

Ecologische kamer

M. Grooten (Wereld Natuur Fonds) waarnemend bestuurslid tot 21 maart

R. Lamain (Zelfstandig adviseur) tot 5 juli

G. Breukink (Wereld Natuur Fonds) vanaf 5 juli

Economische kamer:

L. van der Meulen (VolkerWessels)

S. Meinhardt (HupkesWijma BV)

Sociale kamer:

H. van Dijk (Wageningen University)

M. Maij (ActionAid)

Vertegenwoordiging Nederlandse Boscijgenaren:

B. Huisman (Het Flevo-landschap)